

Χαρακτηριστικά και πηγές για τα πρώτα Σλαβικά φύλα που εμφανίστηκαν στο Βυζάντιο (Σοφία Καυκοπούλου, υπ. δρ Θεολογίας-Μουσικός)

/ [Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=164802>]

Ουσιαστικά, δεν υπάρχει περαιτέρω γνώση για τούς Σλάβους, πριν εισέλθουν στην βαλκανική χερσόνησο. Κατά τη διάρκεια της βασιλείας του αυτοκράτορος Ιουστίνου Α' (518-527), άρχισαν να εμφανίζονται μεμονωμένα, στις επαρχίες νότια του Δουνάβεως. Συστηματικές επιδρομές στα βυζαντινά εδάφη, πραγματοποιούνται αφού οι Σλάβοι σε επαφή με τούς Βουλγάρους απέκτησαν δύναμη, και ίσως λόγω της πίεσης από αυτούς, άρχισαν να λεηλατούν τις συνοριακές περιοχές του Κράτους. Μόνιμη εγκατάσταση στα Βαλκάνια άρχισαν να πραγματοποιούν στα μέσα του 6ου αι., όταν ο Ιουστινιανός συνάπτοντας ειρήνη με τους Αβάρους το 558, εκείνοι συμφώνησαν να σταματήσουν κάθε επιδρομή των Σλάβων υποτελών τους στην αυτοκρατορία. Όμως το 578 οι Άβαροι άρχισαν επιδρομές μαζί με τούς Σλάβους και το 580-81 επετέθησαν στη βυζαντινή πόλη Σίρμιο κοντά στο σημερινό Βελιγράδι. Οι Βυζαντινοί όντας απασχολημένοι με τον αγώνα κατά των Περσών στην Ανατολή, άφησαν τούς Σλάβους να κατοικήσουν μόνιμα στη βόρεια Βαλκανική έως το τέλος τού 6ου αι.. Στις αρχές τού 7ου αι., άρχισαν ξανά οι λεηλασίες με κύριο στόχο τη Θεσσαλονίκη, χωρίς όμως αποτέλεσμα. Το 626, όταν ο αυτοκράτωρ Ηράκλειος απουσίαζε από την Κωνσταντινούπολη, Άβαροι και Σλάβοι, κατευθύνθηκαν εναντίον τής Πόλεως, αλλά απέτυχαν να απειλήσουν σοβαρά την ηρεμία της. Έκτοτε, δεν προσπάθησαν ξανά να επιτεθούν στο Κράτος. Βέβαια, στα μέσα του 7ου αι., η παρουσία τους στο μεγαλύτερο μέρος τής Βαλκανικής χερσονήσου είχε πλέον γίνει συνεχής και μόνιμη.

Φωτο: Δημήτρης Ηλιόπουλος

Όσον αφορά τη φύση εκείνων των πρωτόγονων Σλάβων, είναι αξιοπαρατήρητη η χαλαρότητα της κοινωνικής και πολιτικής τους οργάνωσης. Θεμέλιο της κοινωνίας τους αποτελούσε η οικογένεια, μιας και από το σύνολο των οικογενειών, πήγαζε η συγκρότηση της κάθε κοινότητας. Ο ιστορικός του 8ου αιώνας, Προκόπιος, προβάλλει τη δημοκρατική συνείδησή τους. Αυτός ίσως ήταν ο λόγος που οι μικρές φυλές δεν έγιναν ένα συμπαγές έθνος. Έπειτα, η συνεχής υποταγή σε μη Σλάβους, φαίνεται σε πολλούς ιστορικούς ως ενδεικτική της ηπιότητας των ανθρώπων. Παρ' όλ' αυτά, τον 8ο αιώνα, ένας Φράγκος ονόματι Σάμο, ένωσε τούς Δυτικούς Σλάβους των γερμανικών περιοχών σε ένα βασίλειο. Δύο αιώνες αργότερα σχηματίστηκαν το κράτος της Μοραβίας και τα Δουκάτα της Βοημίας και Πολωνίας, αλλά και αυτά με υποβοήθηση των Φράγκων. Στα Βαλκάνια συνέχιζε για καιρό να μην υπάρχει οργάνωση ανάμεσά τους, ούτως ώστε οι Βυζαντινοί αποφάσισαν να τούς εκχριστιανίσουν και στη συνέχεια να τούς υποτάξουν. Οι πρώτοι που μετεστράφησαν στον χριστιανισμό, ήσαν οι Μοραβοί το 863 και το παράδειγμά τους άρχισαν να ακολουθούν και τα υπόλοιπα σλαβικά φύλα.

Πολλές γνώμες έχουν διατυπωθεί σχετικά με την χρονική στιγμή κατά την οποία σλαβικά φύλα εγκαθίστανται στην Πελοπόννησο. Κάποιοι ερευνητές θεωρούν πως στα μέσα του 8ου αι., βασιλεύοντος τού Κωνσταντίνου Ε' τού Κοπρώνυμου, έχουμε

την πρώτη εγκατάσταση στην περιοχή, άλλοι την τοποθετούν στα τέλη του 6ου αι. κι άλλοι στον 7ο αι.. Ξεκινώντας να μελετούμε την χρονολογική σειρά των γεγονότων, όπως αυτά αναφέρονται από τις ιστορικές πηγές, τούς αυτόπτες μάρτυρες και τα χρονικά τής εποχής, μπορούμε να κατανοήσουμε περισσότερα για τους σκοτεινούς εκείνους αιώνες.

Κύρια πηγή για την τοποθέτηση τού εποίκισμού στον 6ο αι., είναι μία συνοδική επιστολή του πατριάρχη Νικολάου προς τον αυτοκράτορα Αλέξιο τον Κομνηνό, η οποία γράφτηκε στα τέλη του 11ου αι., και εξιστορεί πώς ο Απόστολος Ανδρέας κατέστρεψε θαυματουργικά τους Αβάρους οι οποίοι κατείχαν ολόκληρη την Πελοπόννησο επί διακόσια δέκα οκτώ έτη. Κανένας Ρωμαίος δεν μπορούσε να επισκεφθεί την περιοχή, η οποία αποκόπηκε από τη ρωμαϊκή διοίκηση, όμως ο Άγιος μέσα σε μία μόλις ώρα τους αφάνισε. Αναφέρεται ακόμη ο πατριάρχης, σε κάποιο χρυσόβουλο που υπεγράφη από τον αυτοκράτορα Νικηφόρο και με το οποίο προήχθη η εκκλησία των Πατρών σε μητρόπολη, λόγω τής ευγνωμοσύνης στον Άγ. Ανδρέα για τη βοήθειά του. Ο Νικηφόρος βασίλευσε από το 802 έως το 811, άρα η κατάκτηση της Πελοποννήσου από τους Σλάβους έγινε μεταξύ του 584 και του 593. Από τον Κωνσταντίνο τον Πορφυρογέννητο, μαθαίνουμε πως για την πολιορκία της Πάτρας οι Σλάβοι είχαν την υποστήριξη των Σαρακηνών και ότι την ίδια εποχή ερημώθηκε η Ρόδος κι άλλα νησιά. Η επίθεση αυτή των Σαρακηνών έγινε το 807, άρα αν αφαιρέσουμε τα 218 έτη κατοχής μέχρι τη νίκη των Βυζαντινών, βρισκόμαστε στο έτος 589, κατά το οποίο τοποθετείται η εισβολή των Σλάβων.

(συνεχίζεται)